

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมของการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารงานห้องสมุดพิจารณาสภาพหรือสถานะเป็นจุดอ่อนหรือจุดแข็ง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ และการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานห้องสมุดพิจารณาสภาพหรือสถานะเป็นโอกาสหรืออุปสรรค ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูบรรณารักษ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 118 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานห้องสมุด ผู้วิจัยได้ดำเนินงาน ดังนี้ การจัดทำร่างกลยุทธ์การบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยวิเคราะห์สถานะในรูปแบบความสัมพันธ์แบบเมทริกซ์ โดยใช้ตารางส่วอต เมทริกซ์ (SWOT matrix) ได้เป็นร่างกลยุทธ์การบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เป็นการตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารงานห้องสมุดที่เหมาะสมและเป็นไปได้ เพื่อนำเสนอเป็นกลยุทธ์ในการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 โรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมของการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในของการบริหารงานห้องสมุด ที่เป็นจุดแข็ง 5 รายการ ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน สถานที่ตั้งห้องสมุดเป็นสัดส่วนโดยไม่น้อยกว่า 1 ห้องเรียน หรือเป็นเอกเทศ การบริหารจัดการด้านการส่งเสริมให้ห้องสมุดโรงเรียนจัดบริการและเป็นแหล่งค้นคว้าแก่บุคลากรในโรงเรียน การกำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน และการกำหนดให้ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ประสานความร่วมมือกับครูบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จุดแข็งที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน จุดอ่อน 5 รายการ ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ หรือสารสนเทศศาสตร์ จำนวนบุคลากรของห้องสมุด เช่นครูบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดตลอดจนนักการภารโรงเพียงพอต่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน การแต่งตั้งคณะกรรมการห้องสมุดโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ หัวหน้ากลุ่มสาระฯ ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนองค์กรท้องถิ่น และนักเรียน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของห้องสมุดโรงเรียนไว้เป็นแนวทางการดำเนินการ และส่งเสริมให้ชุมชนมาใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียน จุดอ่อนที่สำคัญที่สุด คือ ครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ หรือสารสนเทศศาสตร์

สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารงานห้องสมุด ที่เป็นโอกาส 5 รายการ ได้แก่ โลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ที่มีผลต่อการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน การเปลี่ยนแปลงสู่ระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ มีผลต่อการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน บทบาทใหม่ของบรรณารักษ์ที่ต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ในยุคการจัดการความรู้ มีผลต่อการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรับปรุง พ.ศ. 2545 มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการดำเนินการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบฯ ที่มีผลต่อการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรับปรุง พ.ศ. 2545 มาตรา 8 การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ที่มีผลต่อการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน โอกาสที่สำคัญที่สุด คือ โลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ที่มีผลต่อการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน ที่เป็นอุปสรรค 5 รายการ ได้แก่ รายได้หรือค่าครองชีพของชุมชนจะนำมาซึ่งการระดมทรัพยากรของห้องสมุดโรงเรียน สภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้ทรัพยากรสารสนเทศมีราคาสูงขึ้น ราคาหนังสือ/วัสดุ-อุปกรณ์ที่สูงมีผลต่อการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน ภาวะเศรษฐกิจถดถอยของประเทศทำให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงงบประมาณที่มีผลต่อการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน และการพัฒนาความร่วมมือเครือข่ายจากชุมชนทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในรูปแบบคณะกรรมการ เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสถาบันเพื่อพัฒนางานห้องสมุดโรงเรียน ที่เป็นอุปสรรคมากที่สุด คือ รายได้หรือค่าครองชีพของชุมชนจะนำมาซึ่งการระดมทรัพยากรของห้องสมุดโรงเรียน

2. ผลการกำหนดกลยุทธ์บริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์เชิงพัฒนา กลยุทธ์เชิงปรับเปลี่ยน กลยุทธ์เชิงพัฒนา และกลยุทธ์เชิงรับ

กลยุทธ์เชิงรุก มีจำนวนกลยุทธ์ 16 กลยุทธ์ ประกอบด้วย กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วและตรงกับความสนใจของผู้เรียน กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนโดยจัดแหล่งเรียนรู้ นำเทคโนโลยีมาใช้เสริมสร้างค่านิยมที่ดีของนักเรียน ครู และผู้บริหารต่อห้องสมุดโรงเรียน พัฒนาห้องสมุดให้พร้อมเพื่อรองรับระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ พัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เสริมสร้างมมสืบค้นความรู้ โดยใช้ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ เสริมสร้างค่านิยมการใช้ห้องสมุดโรงเรียนให้แก่บรรณารักษ์สอดคล้องกับเทคโนโลยีใหม่ๆ เสริมสร้างการบริหารจัดการด้านการบริการโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน และสอดคล้องกับอนาคต เสริมสร้างการบริหารจัดการด้านบริการโดยใช้ระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เสริมสร้างการจัดแหล่งเรียนรู้หลายรูปแบบ เสริมสร้างการบริหารจัดการด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต เสริมสร้างการบริหารจัดการ ด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างหลากหลาย เสริมสร้างกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยใช้เทคโนโลยีตรงกับความสนใจของผู้เรียน เสริมสร้างค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนเป็นกลไกสู่การศึกษาตลอด ชีวิต พัฒนาความเชี่ยวชาญบรรณารักษ์ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุดโรงเรียน

กลยุทธ์เชิงปรับเปลี่ยน มีจำนวนกลยุทธ์ 14 กลยุทธ์ ประกอบด้วยกำหนดนโยบายห้องสมุดเชิงรุกสู่ชุมชน กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนในการส่งเสริมการอ่านสู่ชุมชน กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยคำนึงถึงความสะดวกของการเข้าถึงและการจัดกิจกรรมมากกว่าการจัดซื้อหนังสือใหม่ ส่งเสริมการบริหารจัดการด้านส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสู่ชุมชน ร่วมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การบริหารจัดการด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยนำทรัพยากรที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ สร้างค่านิยมที่ดีผ่านกิจกรรมของห้องสมุดโรงเรียนที่สนับสนุนให้เกิดการยอมรับ ส่งเสริมการบริการแหล่งค้นคว้าสู่ชุมชน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านความคิด ด้านกำลังกายในการพัฒนาภูมิทัศน์ของห้องสมุดโรงเรียน ส่งเสริมการผลิตหนังสือทำมือ กฤตภาค เพื่อเป็นสื่อส่งเสริมการอ่านมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นสื่อ

ส่งเสริมการอ่าน จัดหาสารวัตรพยาบาลสารสนเทศตามความต้องการและตามความจำเป็น จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในวัน เวลาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน จัดเวลาระบบบริการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างห้องสมุดให้เข้มแข็ง

กลยุทธ์เชิงพัฒนา มีจำนวนกลยุทธ์ 13 กลยุทธ์ ประกอบด้วย กำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจของห้องสมุดโรงเรียนในด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริการ กำหนดนโยบายการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นวิสัยทัศน์ และพันธกิจของห้องสมุดโรงเรียน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของห้องสมุดโรงเรียนในการจัดแหล่งเรียนรู้ เช่น มุมหนังสือ ป้ายนิเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุรุบรรณารักษ์นำความรู้ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารจัดการ ด้านบริการอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจในด้านการจัดทรัพยากรสารสนเทศตามความต้องการของชุมชนเพื่อการเรียนรู้นอกห้องเรียน และการเรียนรู้ตามอัธยาศัยพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย พัฒนาโครงสร้างคณะกรรมการห้องสมุดซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชนและผู้รู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนเข้ามาให้บริการด้านต่างๆของห้องสมุดโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย จัดหาบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์มาอบรมเพิ่มเติมในด้านงานห้องสมุดโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่บรรณารักษ์ พัฒนาความเชี่ยวชาญบรรณารักษ์ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุด พัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้สามารถทำงานด้านบรรณารักษ์ได้ คุรุบรรณารักษ์นำความรู้ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารจัดการ ด้านบริการอย่างมีประสิทธิภาพ คุรุบรรณารักษ์พัฒนาความรู้ความก้าวหน้าของระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์อย่างต่อเนื่อง บรรณารักษ์นำความรู้ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารมาพัฒนาการบริการแก่ชุมชนบริการเทคโนโลยี โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ทั้งในด้านการบริการ การสืบค้น และการประชาสัมพันธ์สู่ชุมชน ชุมชนเข้ามาใช้บริการด้านต่างๆของห้องสมุดโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์เชิงรับ มีจำนวนกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ ประกอบด้วย พัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้สามารถทำหน้าที่บรรณารักษ์ได้ ปรับโครงสร้างคณะกรรมการห้องสมุดโรงเรียนอย่างง่ายเพื่อตอบสนองต่อสภาพของแต่ละชุมชน กระจายอำนาจการจัดการห้องสมุดสู่ห้องเรียน โดยจัดเป็นมุมหนังสือ และพัฒนาครูประจำชั้นทำหน้าที่แทนคุรุบรรณารักษ์ จัดตั้งยุวบรรณารักษ์เป็นอาสาสมัครช่วยเหลืองานด้านต่างๆของห้องสมุด ชะลอการจัดซื้อหนังสือที่มีราคาสูงและจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยใช้หนังสือที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. จากการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของกลยุทธ์ สรุปได้ว่า กลยุทธ์เชิงรุกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ที่อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด คือ กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนโดยจัดแหล่งเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ รองลงมา คือเสริมสร้างค่านิยมที่ดี

เกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนเป็นกลไกสู่การศึกษาตลอดชีวิต ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์เชิงรุกอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ที่อยู่ในระดับความเป็นไปได้มากที่สุด คือ กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนโดยจัดแหล่งเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ รองลงมา คือ กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต

กลยุทธ์เชิงปรับเปลี่ยนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ที่อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด คือ กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยคำนึงถึงความสะดวกของการเข้าถึงและการจัดกิจกรรมมากกว่าการจัดซื้อหนังสือใหม่ รองลงมา ได้แก่ จัดหาตำราวิทยากรสารสนเทศตามความต้องการและตามความจำเป็น ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์เชิงปรับเปลี่ยนอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ที่อยู่ในระดับความเป็นไปได้มากที่สุด คือ จัดหาตำราวิทยากรสารสนเทศตามความต้องการและตามความจำเป็น รองลงมา ได้แก่ กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุดโรงเรียนในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านโดยคำนึงถึงความสะดวกของการเข้าถึงและการจัดกิจกรรมมากกว่าการจัดซื้อหนังสือใหม่

กลยุทธ์เชิงพัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ที่อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด คือ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของห้องสมุดโรงเรียนในการจัดแหล่งเรียนรู้ เช่น มุมหนังสือ ป้ายนิเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมา คือ กำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจของห้องสมุดโรงเรียนในด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริการ ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์เชิงพัฒนา อยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ที่อยู่ในระดับความเป็นไปได้มากที่สุด คือ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจของห้องสมุดโรงเรียนในการจัดแหล่งเรียนรู้ เช่น มุมหนังสือ ป้ายนิเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รองลงมา คือ พัฒนาคู่มือที่มีอยู่ให้สามารถทำงานด้านบรรณารักษ์ได้ และบริการเทคโนโลยี โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ทั้งในด้าน การบริการ การสืบค้น และการประชาสัมพันธ์สู่ชุมชน

กลยุทธ์เชิงรับมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ที่อยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด คือ ชะลอการจัดซื้อหนังสือที่มีราคาสูงขึ้น โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยใช้หนังสือที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รองลงมา คือ กระจายอำนาจการจัดการห้องสมุดสู่ห้องเรียนโดยจัดเป็นมุมหนังสือ และพัฒนาครูประจำชั้นทำหน้าที่แทนบรรณารักษ์ ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์เชิงรับอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ที่อยู่ในระดับความเป็นไปได้มากที่สุด คือ กระจายอำนาจการจัดการห้องสมุดสู่ห้องเรียนโดยจัดเป็นมุมหนังสือ และพัฒนาครูประจำชั้นทำหน้าที่แทนบรรณารักษ์ รองลงมา คือ ชะลอการจัดซื้อหนังสือที่มีราคาสูงขึ้น โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยใช้หนังสือที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน (SWOT analysis) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนที่สำคัญที่สุด ได้แก่ การที่ครูบรรณารักษ์ไม่มีวุฒิการศึกษา บรรณารักษ์ศาสตร์ สอดคล้องกับ พิมพ์ราไพ เปรมสมิทธิ์ (2553, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การบริหารจัดการห้องสมุดโรงเรียน จำเป็นต้องมีบุคคลหลายฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ไปสู่ผู้รับบริการ ครูบรรณารักษ์ควรมีความรู้ด้านบรรณารักษ์ศาสตร์ สามารถปฏิบัติงานห้องสมุด ได้เต็มเวลาทำหน้าที่ควบคุมดูแลและปฏิบัติงานในห้องสมุด อีกทั้งต้องรับผิดชอบงานด้านการสอน การใช้ห้องสมุด งานด้านเทคนิค งานบริการ งานกิจกรรม และงานสอน และ สมนึก ก้อนกลีบ (2550, บทคัดย่อ) งานวิจัย เรื่อง การบริหารงานห้องสมุดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชิงรยะ เขต 4 ศึกษาสภาพการบริหารงานห้องสมุดในสถานศึกษา พบว่าปัญหาของการบริหารงานห้องสมุดแต่ละด้านที่มากที่สุด โดยด้านบุคลากร พบว่า ขาดบุคลากรที่สำเร็จ การศึกษาด้านบรรณารักษ์ ส่วนปัญหาของการบริหารงานห้องสมุดแต่ละด้านที่มากที่สุด ด้านบุคลากร พบว่า ขาดบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านบรรณารักษ์ และสอดคล้องกับสุพล คำแหงพล (2550, บทคัดย่อ) งานการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพของห้องสมุดโรงเรียน ในเขตพื้นที่ การศึกษาภาคใต้ เขต 2 พบว่า การพัฒนาคุณภาพห้องสมุดโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย 3 อันดับดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านสถานที่และครุภัณฑ์ และด้าน การเงิน งบประมาณ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของห้องสมุดโรงเรียน ด้านบุคลากร ควรมีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาด้านบรรณารักษ์ศาสตร์โดยตรงเพื่อการจัดการห้องสมุดอย่างเป็น ระบบ

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสที่สำคัญที่สุด คือ โลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยี การสื่อสารที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ที่มีผลต่อการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน สอดคล้องกับ ชุติมา สัจจานนท์ (2550, บทคัดย่อ) การรู้สารสนเทศมีความสำคัญและถือเป็นสมรรถนะหลักของบุคคล ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ เป็นหัวใจสำคัญ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นพลังขับเคลื่อน หรือปัจจัยหลักที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในสังคมโลกและสังคมไทย สตูอาร์และโมแรน (Stuart & Moran, 2007, Abstract) การจัดการห้องสมุดยุคใหม่ มีการเปลี่ยนแปลง หลายประการ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการ ดำเนินงานห้องสมุดไม่ว่าจะเป็นการจัดหา การจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศ รวมทั้งบริการ สารสนเทศ เป็นต้น มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm) ในห้องสมุดใน 3 ประเด็น คือ

ทรัพยากรสารสนเทศ การบริการสารสนเทศ และผู้ใช้ สอดคล้องกับ กานดา ลือกาญจนวนิช (2546, บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่อง การวางแผนเชิงกลยุทธ์ของห้องสมุด โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกมัธยมศึกษา ปีพุทธศักราช 2550 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันห้องสมุด โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกมัธยมศึกษา ในด้านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศไม่คุ้มค่า เพราะมีผู้น้อย ความต้องการการใช้งานห้องสมุดมีการเปลี่ยนแปลงไป

2. จากการนำเสนอกลยุทธ์ พบว่ากลยุทธ์เชิงพัฒนา กลยุทธ์ที่ระดับความเป็นไปได้มากที่สุด คือ กำหนดนโยบายการใช้ห้องสมุด โรงเรียน โดยจัดแหล่งเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ สอดคล้องกับ สมนึก ก้อนกลีบ (2550, บทคัดย่อ) งานวิจัย เรื่อง การบริหารงานห้องสมุดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ คือระดมทุนเพื่อจัดซื้อ คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่างๆ ควรจัดสถานที่ทุกจุดหรือทุกบริเวณ ในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

โรงเรียนนำกลยุทธ์เชิงรุกการบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ไปประยุกต์ใช้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปทดลองใช้ เพื่อทำการวิจัยปัจจัยเหตุ ปัจจัยผลของกลยุทธ์ บริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

2. ทำการวิจัยการจัดการกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อบริหารงานห้องสมุดของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2